

Jacques Chirac

28.května 2007 Michal Pink

Jacques Chirac vstoupil do politiky v 60. letech jako státní sekretář odpovědný za otázky zaměstnanosti. Po získání prvních zkušeností se již v roce 1972 stal ministrem zemědělství ve vládě Pierra Messmera a o dva roky později stanul v čele ministerstva vnitra. Hned po prezidentských volbách v roce 1974 byl nově zvoleným prezidentem jmenován do funkce ministerského předsedy. Současně vyhrál komunální volby, stal se starostou metropolitní Paříže a pevně se začlenil do vrcholné politiky.

V prezidentských volbách v roce 1981 se poprvé ucházel o prezidentský úřad, ale svou kandidaturou spíše pomohl k vítězství socialistickému kandidátovi Françoisi Mitterrandovi. V následujících parlamentních volbách se dostavil úspěch a Jacques Chirac se opět chopil pozice ministerského předsedy. Byl to začátek první kohabitace, tedy situace v níž sdílí výkonnou moc prezident společně s premiérem, který pochází z řad opozice. Roli premiéra však zastával jen dva roky, protože v následujících prezidentských volbách se mu z pozice premiéra nepodařilo porazit úřadujícího prezidenta.

Rozdělení RPR po Maastrichtu

Dalším důležitým milníkem v politické dráze lídra neogaullistického Sdružení pro republiku byly události počátkem 90. let – schvalování Maastrichtské smlouvy a parlamentní volby v roce 1993. V prvním případě balancoval mezi její akceptací a odmítnutím a nakonec doporučil voličům hlasovat podle vlastního svědomí. To vedlo k vnitřnímu rozštěpení RPR a odchodu jejich konzervativně a nacionálně orientovaných členů. Před parlamentními volbami o rok později došlo k vnitrostranické dohodě RPR, že její předseda Chirac se v případě volebního vítězství vzdá premiérského úřadu a bude se připravovat na prezidentské volby v roce 1995. Pozici ministerského předsedy skutečně přenechal Edouardu Balladurovi a ten ho měl respektovat jako prezidentského kandidáta. Tato dohoda však nebyla dodržena a v prezidentských volbách 1995 proti sobě kandidovali dva vrcholní představitelé neogaullistické RPR, předseda a starosta Paříže Jacques Chirac a premiér Edouard Balladur. Do druhého kola nakonec postoupil Chirac, porazil socialistického kandidáta Lionela Jospina a nastoupil do nejvyššího úřadu republiky.

Počátek jeho vládnutí se nesl ve znamení velmi příznivého rozložení sil, protože k realizaci samotné politiky sloužila většina na půdě Národního shromáždění složená z vlastních poslanců a ideově blízkých koaličních partnerů. Do funkce prvního ministra byl jmenován Alain Juppé a veškeré podmínky zaručovaly bezproblémové vládnutí, ale optimismus netrval dlouho. Výzkumy veřejného mínění zanedlouho naznačovaly možnou porážku proprezidentského tábora v parlamentních volbách, které byly naplánovány na rok 1998. Po zbytek mandátu tak hrozilo nebezpečí kohabitace. Nově

zvolený prezident se rozhodl tomuto nebezpečí čelit předčasnými volbami a rozpustil Národní shromáždění. Tento krok je mu často vyčítán, protože tak pouze uspišil blížící se problém. Na základě výsledků parlamentních voleb byl Jacques Chirac nucen do role premiéra jmenovat svého protikandidáta z předchozích prezidentských voleb, Lionela Jospina a společně vládli až do roku 2002. Tento jev však prezident vyřešil zásadní modifikací politického systému a v referendu předložil voličům návrh na zkrácení prezidentského mandátu ze 7 na 5 roků. V prezidentských volbách v roce 2002 se tak prezident již volil na zkrácený mandát a Jacques Chirac dosáhl vítězství.

Podpora Sarkozymu

Jeho vítězství bylo voliči potvrzeno v následujících parlamentních volbách v roce 2002, před kterými položil základy Svazu pro lidové hnutí. V následujících regionálních a evropských volbách byli v obou případech prezident a jeho přívrženci poraženi a většinu hlasů získaly opoziční levicové politické strany. Stejně tak dopadl i výsledek referenda pojednávající o ratifikaci evropské ústavy, za jejíž prosazení prezident vehementně bojoval. Jacques Chirac nakonec v únoru 2007 očekávaně, ale na poslední chvíli oznámil, že se prezidentských voleb bude účastnit pouze jako řádný volič a svou podporu později jasně vyjádřil Nicolasi Sarkozymu.

Jacques Chirac (* 1932)

- *22. francouzský prezident (1995–2007)*
- *dvojnásobný francouzský premiér (1974–1976, 1986–1988)*
- *jeden ze zakladatelů Svazu pro lidové hnutí*